

Láska, smrt a sexualita

Pietro Archati

Lidé od pradávna věděli o tajuplné souvislosti mezi pohlavností, láskou a smrtí a toto vědění vyjadřovali v bájích a uměleckých dílech. Tato trojice zahrnuje všechny oblasti lidského života: v sexualitě vládou přírodní síly, které dávají vzniknout tělu; v lásce souzní všechny síly duše; a smrt je bezpochyby rozhodující zkušeností lidského ducha.

Obraz vyhnání z „ráje“, který se opakovaně objevuje v mnoha kulturách, nechce znázornit nic jiného než pozvolný, zprvu nevědomě probíhající proces stále hlubšího spojování člověka s hmotou, se svým tělem. Sestup člověka z božsko-duchovní domoviny byl, jak se praví, spojen s postupným zatemňováním jeho vědomí. Dokud se prožíval jako část duchovního světa, nemohl rozvinout samostatné sebevědomí. Teprve úplné ponoření do jeho fyzického těla, které ho oddělilo od zbývajících světa, mu umožnilo samostatně myslet a jednat, pociťovat se jako zcela osobitou bytost. Člověk tím ovšem také do značné míry ztratil vědomí svého duchovního původu. Získat si znovu toto vědomí, znovu si ho vlastní silou vydobýt, aniž by se vzdal svého sebevědomí, to je zároveň určením i povoláním člověka.

Také rozmnožování se za pradávnych dob odehrávalo ve stavu podobném spánku, aniž se ho člověk mohl účastnit svým vědomím. Uskutečňovalo se podobně jako některé tělesné pochody probíhající ještě dnes bez účasti lidského vědomí. Stačí si vzpomenout na trávení, které je stejně jako rozmnožování přirozeným dějem. Nelze domyslet, co by se stalo, kdyby náš žaludek pracoval vždy jen na náš příkaz. Zvládá svůj úkol, o kterém člověk nemá nejmenší potuchy, a právě to je nutné pro zdravé trávení. Člověk si vůbec všimne, že má žaludek, jenom tehdy, když ho bolí, když není docela v pořádku. Problémy začnou ve chvíli, vstoupí-li na scénu lidské vědomí. V důsledku stále hlubšího spojení s tělem vstupovaly člověku jeho smyslové pudy a pocity čím dál zřetelněji do vědomí. Nejen že je prožíval, ale mohl je jako takové i poznat. Nově narozené dítě nebo i zvíře nepociťuje své tělo méně než dospělý člověk, tyto pocity však - na rozdíl od dospělého - nijak nevykládá. Nedokáže o své rozkoši nebo bolesti, o horku či chladu přemýšlet, a tedy ani zaujímat postoj nebo s nimi svobodně zacházet. Dospělý člověk to však dokáže; může si říci: „Ach, jak je mi bláze! Mám se dobře, budu tedy takto pokračovat.“ Nebo si může říci: „Ne, takto se mi nedaří! Takhle nemůžu pokračovat, musím nutně něco změnit. V pokoji už je chladno, zavřu okno.“

Pokud ve vývoji lidstva existoval stupeň dětství, v němž všichni lidé byli co do svého vědomí jako malé děti, musely tenkrát také rozmnožovací síly v člověku působit, aniž by si je mohl uvědomovat. Teprve během vývoje - tak jako dnes teprve v průběhu života - musí lidské vědomí víc a víc „padat“ i do sil plození, tak aby s nimi člověk mohl zacházet stále vědoměji a svobodněji. Teprve tím má možnost oddělit rozmnožovací síly od jejich přirozeného účelu, aby si pro sebe podržel jen prožívání rozkoše.

Je-li nějaký úkon prováděn v *dom*, pak záměr, který při něm člověk sleduje, podstatně rozhoduje o jeho hodnotě a smyslu. I při plození začaly postupně hrát

rozhodující roli myšlenky člověka. Rodiče mají čím dál větší těžkosti narození svých dětí prostě jen přijmout, aniž ho o své svobodné vůli chtěli. Dříve lidé říkali: „Děti jsou dar Boží,“ a možná to někteří říkají i dnes.

Avšak ve svých myšlenkách by se možná někteří rodiče ve věci plánování života bez „přehnané“ Boží velkorysosti docela rádi obešli.

V pohlavním aktu působí síly, jež jsou ve své povaze orientovány na plození; dnes je však do značné míry přenecháno svobodné vůli člověka, jak je použije. Pohlavní síly působí od přírody „nesobecky“, protože slouží k tomu, aby pomohly jinému člověku k pozemskému životu. Když ale chce člověk silnou rozkoš, kterou tyto síly produkují, vychutnávat s vyloučením plození, používá „egoisticky“, čisté pro sebe to, co od přírody slouží vtělení jiného člověka.

Zacházení s pohlavními silami je tedy vždy spojeno s rozhodnutím dát život nebo život odepřít. Pohlavní akt může být jak aktem nejhlubší lásky, která dá člověku možnost vtělit se, tak i aktem dokonané sebelásky a sebepožitku. Sebeláska je nevyhnutelný začátek lásky, avšak člověk se bude dále vyvíjet jen tehdy, pokud sebelásku postupně „rozpíná“, aby stále více lidí miloval tak, jak miluje sám sebe. Umožňuje-li pohlavní pud radikální formu sebelásky, pak je on sám tou největší výzvou k překonání jednostranné sebelásky. Nejsilnější je taková síla lásky, která dokáže překonat ten největší egoismus.

Člověk může mnoha způsoby zneužívat své tělo - a to i při jídle a pití, při spaní i bdění - čímž pak také on sám samozřejmě duševně a duchovně trpí, protože jeho nejcennější nástroj se tím stává méně použitelným. Pokud člověk odcizí rozmnožovací síly jejich účelu, nemůže to zůstat bez hlubokého účinku na celou jeho bytost. V této oblasti se do značné míry rozhoduje osud lidského vývoje ke svobodě a lásce.